

El Bola (Acheró Mañas, 2000)

Guia de treball associada al camp epistemològic de la Pedagogia social i als camps professionals de l'educació social, la Pedagogia social, el treball social i els serveis socials

Els continguts d'aquesta pel·lícula permeten de treballar, entre altres, els aspectes següents:

- Quines són les *agències de socialització* principals que es reflecteixen en la història? Quina valoració en fas de la seva influència en la socialització del Pablo?
- Valora el paper de la *família* i de les relacions familiars (tant en sentit positiu com negatiu). Reflexiona sobre la història amagada de cada família (la presència del germà mort, les frustracions...). Fixa't en els models familiars contraposats que representen la família del Bola i la del seu amic (la paradoxa entre una família "com cal" i una d'"alternativa" o el joc entre les aparences i la realitat).
- Analitza i comenta, des de la perspectiva socioeducativa, els models familiars que apareixen en la pel·lícula i valora els seus possibles impactes educatius i socialitzadors en el desenvolupament dels infants.
- La història permet treballar el tema dels *maltractaments*, encara que l'abordatge específic del tema no és gaire reeixit, especialment pel que fa al paper de l'escola i del centre hospitalari. Et sembla que la resolució final, així

com el dilema en què es troben els amics del Bola al final de la pel·lícula, són creïbles i s'ajusten a la realitat?

- Reflexiona sobre la hipocresia i la representació social del maltractador (el pare amaga la realitat i interpreta un paper social oposat a la realitat de portes endins).
- La *visibilitat* dels maltractaments (a la pel·lícula ho són, però en la realitat no ho són tant...): En el món real, quines són les possibilitats de detecció dels maltractaments? Et sembla que són fàcils de detectar? Quines són les dificultats principals en la seva detecció? Et sembla creïble la tolerància del veïnat i de l'escola?
- Treballa els *conceptes* següents: Protecció de la infància. Maltractaments (definició, tipus). Sospita i Evidència. Desemparament. Guarda i Tutela. Acolliments familiars i adopcions. Competències administratives i judicials davant la desprotecció dels infants. La dialèctica entre drets dels infants i drets de la família. Responsabilitats professionals.
- Com actuar davant de fets semblants? Quines són les *alternatives legals i tècniques* a la situació plantejada? Quines mesures administratives s'haurien de prendre? Quines mesures tècniques? Quins recursos socioeducatius caldria contemplar? Quin hauria de ser el procediment d'acció professional? Quins aspectes caldria valorar?
- Quina és la teva opinió del paper que juga la família de l'Alfredo?
- Possiblement, la part final de la història cau en algunes *incorreccions* pel que fa a la descripció o valoració dels mecanismes de protecció a la infància actualment existents. Segons el teu parer, quines serien aquests errors? Fes una lectura crítica de la situació exposada en la pel·lícula i valora si això seria possible en el món real.
- És correcta l'alternativa entre quedar-se a casa dels pares de l'amic o de tornar a la casa del pare maltractador que es planteja la nit dels fets davant l'evidència dels maltractaments i de la fugida de l'infant del domicili? Quina seria l'actuació correcta davant la situació plantejada?
- Pel que fa a la situació relatada en el punt anterior, has de tenir present que en el moment de prendre una decisió, tu coneixes tota la història i has tingut accés a una part important d'aquella informació que podem considerar significativa, però els professionals que hauran d'abordar la situació no. Per tant, aquests hauran d'actuar amb prudència i valorant totes les hipòtesis i les possibilitats.

Ara imagina't que ets un dels professionals que han de valorar el cas i que no has tingut accés a tota la informació que la pel·lícula t'ha mostrat. Per on hauries de començar? Quins aspectes caldria conèixer per tal de valorar la situació? Planteja't algunes possibles alternatives a la situació plantejada al final de la pel·lícula.

Bibliografia

CYRULNIK, Boris (2002): *[Los Patitos feos. La resiliencia: una infancia infeliz no determina la vida](#)*. Barcelona: Gedisa.

GARDNER, Howard (1995): *[Inteligencias múltiples](#)*. Barcelona: Paidós.

GOLEMAN, Daniel (1996): *[Inteligencia emocional](#)*. Barcelona: Kairós. 4a. ed.

MEIRIEU, Philippe (1998): *[Frankenstein educador](#)*. Barcelona: Laertes.

Guia elaborada per Miquel Gómez Serra (Departament de Teoria i Història de l'Educació, Facultat de Pedagogia, Universitat de Barcelona) mgomez@ub.edu